

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Prediking se pastorale betekenis vir kerklidmate; 'n kultureel-linguisties, prakties- teologiese benadering.

Deur

Carolus Johannes Reinecke

Voorgelê ter vervulling van die vereistes vir die graad

PHILOSOPHIAE DOCTOR

in

PRAKTIESE TEOLOGIE

In die

FAKULTEIT TEOLOGIE

van die

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA

Promotor: Prof. Dr. J C Müller

Pretoria:

INHOUDSOPGAWE

Dankbetuiging	12
Opsomming	13
Abstract	14

HOOFSTUK 1 INLEIDING EN TEOLOGIESE POSISIONERING

1.1 Inleiding	15
1.2 Posisionering	16
1.2.1 Die sosiaal-konstruksionistiese benadering as epistemologie	20
1.2.1.1 Die narratiewe fokus van die sosiaal-konstruksionistiese epistemologie	23
1.2.1.2 Intradissiplinêre, sosiaal konstruksionistiese, narratiewe model vir navorsing	28
1.2.2 Die kultureel-linguistiese teologiese benadering van Lindbeck	29
1.2.3 Waarom die kultureel-linguistiese benadering	34
1.2.4 Omskrywing van die kultureel-linguistiese model as prakties-teologiese benadering	35
1.2.5 Die onderskeid van hierdie posisionering teenoor ander benaderings	42
1.2.6 Prakties-teologiese, kultureel-linguistiese navorsing model	42
1.3 Die ABDCE model en die navorsing	42
1.3.1 Die uitleg van die tesis	45
1.4 Aksie wat nagevors word	47

1.5 Aanleiding tot die keuse van die aksie	48
1.6 Die rol as navorsers en die van medenavorsers	49
1.7 Die aksie van die navorsing	51
1.7.1 Prediking as aksie	52
1.7.2 Agtergrond van die aksie	56
1.8 Moontlike klimaks en einde van die narratiewe navorsing	58

HOOFSTUK 2

DIE PRAKTIESE NARRATIEWE NAVORSING MET DIE MEDENAVORSERS

2.1 Inleiding	60
2.2 Wyse van navorsing	62
2.3 Etiese besinning oor die narratiewe hermeneutiese navorsing	65
2.3.1 Verkryging van ingeligte toestemming	66
2.3.2 Privaatheid en anonimiteit gedurende die navorsing	68
2.3.3 Beskerming teen persoonlike skade	68
2.3.4 Konflik van belange	69
2.3.5 Narratiewe eienaarskap	70
2.4 Narratiewe epistemologie en etiek	71
2.4.1 Drie tipes narratiewe	73
2.4.2 Narratiewe tipologie en eienaarskap	74
2.5 Aanbevelings vir die praktyk	75
2.5.1 Werwing	75
2.5.1.1 Werwing proses	76
2.5.2 Verkryging van toestemming	77
2.5.3 Die onderhoud	78

2.5.4	Analisering van die data	79
2.5.5	Die skryf van die verslag	80
2.6	My prediking se narratief	81
2.6.1	Voorskools	81
2.6.2	Skooljare	81
2.6.3	Studente jare	82
2.6.4	Gemeente jare tot nou	83
2.6.5	Persoonlike prediking, narratiewe gevolgtrekking	83
2.7	Navorsing data	84
2.7.1	Onderhoude met medenavorsers	84
2.7.2	Vooraf opgestelde vraelys aan medenavorsers	84
2.7.3	Onderhoude met medenavorsers	84
2.7.3.1	Onderhoud met medenavorser nommer 1	84
2.7.3.2	Onderhoud met medenavorser nommer 2	86
2.7.3.3	Onderhoud met medenavorser nommer 3	87
2.7.3.4	Onderhoud met medenavorser nommer 4	88
2.7.3.5	Onderhoud met medenavorser nommer 5	89
2.7.3.6	Onderhoud met medenavorser nommer 6	90
2.7.3.7	Onderhoud met medenavorser nommer 7	91
2.7.3.8	Onderhoud met medenavorser nommer 8	92
2.8	Voorlopige gevolgtrekkings	94
2.9	Groepgesprekke	95
2.9.1	Preke waaroor groepgesprekke gevoer was	96

2.9.1.1	7 Augustus 2005	96
2.9.1.2	4 September 2005	97
2.9.1.3	4 September 2005	98
2.9.1.4	11 September 2005	100
2.9.1.5	18 September 2005	101
2.10	Voorlopige gevolgtrekkings	102
2.11	Laaste groepgesprek	102
2.12	Opmerkings oor die navorsing	104
2.13	Terugvoer van die medenavorsers	104
2.13.1	Terugvoer van medenavorser nommer 4	104
2.13.2	Terugvoer van medenavorser nommer 5	105
2.13.3	Terugvoer van medenavorser nommer 3	106
2.13.4	Terugvoer van medenavorser nommer 6	107
2.14	Prakties-teologies, kultureel-linguistiese gevolgtrekkings	107

HOOFSTUK 3

KULTUREEL-LINGUISTIESE NARRATIEWE IDENTITEIT VAN DIE LIDMAAT

3.1	Inleiding	109
3.2	Die narratiewe identiteit van die lidmaat	111
3.2.1	Die narratiewe self	111
3.2.2	Die godsdienstige narratiewe self	117
3.2.2.1	God en die godsdienstige narratiewe self	120
3.3	Narratief en persoonlike geskiedenis	122
3.4	Gevolgtrekkings van individuele narratiewe identiteit vir die navorsing	126

3.5 Die rol van tradisie en die teks	127
3.5.1 Die karakter van waarheid in tradisie	128
3.5.1.1 Die Christelike karakter van die Christelike waarheid/tradisie/narratief	128
3.5.1.2 Die eskatologiese natuur van die Christelike waarheid	129
3.5.1.3 Die universaliteit van die Christelike waarheid	130
3.5.1.4 Christelike waarheid en teologie	131
3.5.1.5 Gevolgtrekkings oor die rol van tradisie en waarheid vir die narratiewe identiteit van die lidmaat	133
3.5.2 Die teks en kultureel-linguistiese prediking	134
3.5.2.1 Intratekstuele lees van die Skrif	134
3.5.2.1.(a) Respekteer Bybelse uniekheid as onverklaarbaarheid, eskatologies verstaan	135
3.5.2.1.(b) Hou by die saambindende kanonieke raamwerk	136
3.5.2.1.(c) Praktiseer die gemeenskap linguistiese toesig	136
3.5.2.1.(d) Verklaar die Bybelse gegewens as realistiese narratiewe	137
3.5.2.1.(e) Doen beeldende interpretasie	138
3.5.2.1.(f) Volg die dinamiek van die absorberende teks	139
3.5.2.1.(g) Gevolgtrekkings vir kultureel-linguistiese, intratekstuele prediking	141
3.5.3 Christelike identiteit, intratekstuele suiwerheid	142
3.5.3.1 Ekklesiologies intratekstuele realiteit	143
3.5.3.2 Transformeer intratekstueel	144
3.6 Prakties-teologiese, kultureel-linguistiese gevolgtrekkings	144
3.6.1 Raamwerk van die narratiewe identiteit van die lidmaat	146

3.6.2 Gevolgtrekkings vir kultureel-linguistiese, pastorale prediking	147
---	-----

HOOFSTUK 4

INTRATEKSTUELE, KULTUREEL-LINGUISTIESE, NARRATIEWE IDENTITEIT VAN DIE GELOOFSGEMEENSAP

4.1 Inleiding	149
4.2 Die ekologiese gemeente	151
4.3 Die publieke gemeente	153
4.3.1 Wesenlik Christen	154
4.3.2 Verbonde aan Christus	154
4.3.3 Balanseer persoonlike en onpersoonlike	154
4.3.4 Onbevrees betrokke in pluralisme	155
4.4 Gevolgtrekkings vir die pastoraal, kultureel-linguistiese prediking	155
4.5 Die narratiewe identiteit van die gemeente	155
4.5.1 Die struktuur van gemeente identiteit	156
4.5.1.1. Gevolgtrekkings vir pastorale, kultureel-linguistiese prediking	161
4.5.2 Bybelse narratief en die gemeente	162
4.5.2.1 Gevolgtrekking vir pastorale prediking	164
4.5.3 Die Bybel en interpretasie	164
4.5.3.1 Gevolgtrekkings vir pastorale, kultureel-linguistiese prediking	170
4.5.4 'n Gemeenskap van roeping en verbond. Diskoerse van die Nederduits Gereformeerde Kerk	171
4.5.4.1 Roeping en gemeenskap	171

4.5.4.1.(a) Gevolgtrekkings vir pastorale, kultureel-linguistiese prediking	174
4.5.4.2 Roeping en verbond gemeenskap	174
4.5.4.2.1 Gevolgtrekking vir pastorale prediking	174
4.6 Intratekstuele, kultureel-linguistiese ekklesiologie	175
4.6.1 'n Storie – gevormde kerk: pleidooi vir 'n narratiewe ekklesiologie	175
4.6.2 'n Nie – super-opvolgende kerk: 'n pleidooi vir 'n Christosentriese figuurlike ekklesiologie	176
4.6.3 Die natuur en missie van die kerk: 'n pleidooi vir stilte in die publieke arena	177
4.6.4 Dogma en Christelike identiteit: 'n pleidooi vir intratekstuele trou	177
4.6.5 Skoling van Christene in die kontemporêre era: 'n pleidooi vir 'n ekklesiologiese pedagogie	178
4.6.6 Gevolgtrekkings vir pastorale, kultureel-linguistiese prediking	180
4.7 Prakties-teologiese, kultureel-linguistiese gevolgtrekkings	180
4.7.1 Raamwerk van die narratiewe identiteit van die gemeente	181
4.7.2 Gevolgtrekkings vir kultureel-linguistiese pastorale prediking	182

HOOFSTUK 5 PREDIKING AS INTRATEKSTUELE, NARRATIEWE PASTORAAT

5.1 Inleiding	185
5.2 Prakties-teologiese perspektiewe vir intratekstuele, narratief pastorale prediking	186
5.2.1 Intratekstueel, narratief pastorale kommunikasieteorie	188
5.2.2 Intratekstueel, narratief pastorale werklikheidsbeeld	190
5.2.3 Intratekstueel, narratief pastorale hermeneutiek	191

5.2.4 Intratekstueel, narratief pastorale ekklesiologie	193
5.2.5 Intratekstueel, narratief pastorale beelde en verbeelding	195
5.2.6 Intratekstueel, narratief pastorale Skrifgebruik	196
5.3 Prediking as pastorale hulp	198
5.3.1 Prediking as gedrag verandering	198
5.3.1.1 Kerugmatiese prediking	199
5.3.1.1.(a) My intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	201
5.3.1.2 Didaktiese prediking	202
5.3.1.2.(a) My intratekstuele, narratief pastorale opmerkings	203
5.3.1.3 Terapeutiese prediking	204
5.3.1.3.(a) My intratekstuele, narratief pastorale opmerkings	204
5.3.1.4 Profetiese prediking	205
5.3.1.4.(a) My intratekstuele, narratief pastorale opmerkings	208
5.4 Voorlopige gevolgtrekkings	209
5.5 Kritiek teen prediking	210
5.6 Op soek na 'n vorm	214
5.6.1 Dialogiese prediking	214
5.6.1.1 Definisie van dialogiese prediking	215
5.6.1.2 Waardes van dialogiese prediking	216
5.6.1.3 Vorme van dialogiese prediking	216
5.6.1.3.(a) Kansel dialoog	216
5.6.1.3.(b) Gemeente dialoog	217
5.6.1.4 Intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	219

5.6.2 Induktiewe prediking	220
5.6.2.1 Intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	221
5.6.3 Post-liberale prediking van Campbell	222
5.6.3.1 Intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	223
5.6.4 Post-moderne gesprek prediking van Rose	225
5.6.4.1 Intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	226
5.6.5 Belydende prediking van Lose	226
5.6.5.1 Intratekstueel, narratief pastorale opmerkings	227
5.6.6 Narratiewe prediking	227
5.6.6.1 Narratief en storie	228
5.6.6.2 Intratekstuele narratiewe prediking	229
5.6.6.3 Die preek as narratiewe kunsvorm	231
5.6.6.3.(a) Die homiletiese plot as narratiewe proses	231
5.6.6.3.(a) (1) Die homiletiese plot van Lowry	232
5.6.6.3.(a) (2) Intratekstuele, narratiewe pastorale opmerkings	233
5.6.6.3.(b) Prediking as fiksieskryf, van Bosman en Müller	233
5.6.6.3.(b) (1) Fiksieskryf as homiletiese voorstel	234
5.6.6.3.(b) (2) Intratekstuele, narratiewe pastorale opmerkings	236
5.7 Prakties-teologiese, kultureel-linguistiese gevolgtrekkings	237
5.8 Persoonlike prediking navorsing narratief	238

HOOFSTUK 6 PRAKTIES-TEOLOGIESE RAAMWERK, VIR INTRATEKSTUELE, NARRATIEWE PASTORALE PREDIKING

6.1 Inleiding	239
6.2 Die tydelike antwoord op die navorsingsvraag	240
6.3 Laaste groeps gesprek met medenavorsers	242
6.3.1 Groeps gesprek op 15 Maart 2009	242
6.3.2 Gevolgtrekkings uit die groeps gesprek	244
6.4 Prakties-teologiese, kultureel-linguistiese raamwerk vir intratekstuele, narratiewe pastorale prediking	244
6.4.1 Intratekstuele prediking	245
6.4.2 Narratiewe prediking	245
6.4.3 Pastorale prediking	245
6.4.4 Perspektiewe vir die prediking raamwerk	246
6.5 Beeld vir intratekstueel, narratief pastorale prediking	247
BIBLIOGRAFIE	248
AANHANGSEL A	
INGELIGTE TOESTEMMINGSVORM	254
AANHANGSEL B	
GETEKENDE INGELIGTE TOESTEMMINGSVORMS	256
FIGUUR 1	54

DANKBETUIGING

Ek bedank graag die volgende: Vir Ronel, Wihan en Johlene, vir julle geduld en ondersteuning. Vir die gemeentes wat my toegelaat het om saam met hulle te groei – Lady Grey, Theunissen-Wes, Melmoth, Secunda-Oos en, huidiglik, Schweizer-Reneke. Baie dankie aan die Departement Praktiese Teologie aan die Universiteit van Pretoria, en spesifiek aan Professor Julian Müller vir sy begeleiding en motivering.

OPSOMMING

Die pastorale betekenis van prediking vir die kerklidmaat is al indirek in studies behandel. Hierdie studie fokus direk op die betekenis van prediking in die pastoraat. Die prakties-teologiese model, waarvolgens die navorsing gedoen is, is die kultureel-linguistiese teologiese model, wat die rol van die groep se tradisie as interpreterende, semiotiese sisteem in die lewe van die lidmaat beklemtoon. Die navorsing is op 'n narratiewe manier gedoen, saam met medenavorsers.

As praktiese teoloog het ek die navorsing met die aannames van die sosiaal-konstruksionisme gedoen. Narratiewe speel veral 'n groot rol in die identiteitsvorming van die lidmaat en van die geloofsgemeenskap.

Pastoraat, soos beskou binne die raamwerk van die kultureel-linguistiese model, vind op 'n narratief-hermeneutiese wyse in die prediking plaas. Prediking begelei die lidmaat tot die interpretasie van gebeure in sy of haar lewe, in die lig van die narratiewe identiteit van die geloofsgemeenskap.

Die identiteit van die geloofsgemeenskap ondergaan sy vorming deur die Bybel as die basisnarratief, deur die geloofstradisie en deur die konteks waarin die gemeenskap verkeer. Dit is 'n dinamiese proses wat voortdurend herinterpreteer word, daarom word die lidmaat voortdurend uitgenooi, veral deur prediking, tot herinterpretasie van sy of haar eie narratiewe identiteit.

Die Bybel as basisnarratief funksioneer op intratekstuele manier in die narratiewe identiteit van die gemeente en die lidmaat deurdat dit as realistiese narratief interpreteer word, en dit daag tot narratief-hermeneutiese interpretasie.

Die navorsing se keuse vir pastorale prediking is: 'n intratekstuele, narratiewe, pastorale prediking model.

ABSTRACT

The role of the sermon in the pastoral care of the member of a congregation has previously been researched indirectly. The present research focuses directly on the role of the sermon in pastoral care. The practical theological model for this research is the cultural-linguistic theological model, which emphasizes the group's tradition as an interpretive semiotic system in the life of the congregation member. The research was carried out in a narrative way, together with co-researchers.

As a practical theologian, I did the research using the assumptions of social constructionism. The role of narrative is particularly important in the shaping of identities, both of the individual and the congregation.

Pastoral care, as viewed within the framework of the cultural-linguistic model, is achieved in the sermon in a narrative-hermeneutical way. The sermon helps the congregation members to interpret events in their lives in the light of the narrative identity of the group.

The identity of the group is shaped by the Bible as underlying narrative, by the tradition of the faith community and by the context. It is a dynamic process that is ever changing; therefore the member is continually invited through the sermon to a re-interpretation of his or her own narrative identity.

The Bible, as the fundamental narrative, functions in an intratextual manner in the narrative identity of the community and the individual, through its interpretation as a realistic narrative, and it represents a challenge to attempt new narrative hermeneutical interpretations.

The research proposal for pastoral preaching is: an intratextual-narrative-pastoral sermon.